

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

4 Tu mandasti mandata tua custodiri nimis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

simis, nec vinea est? Quomodo enim vinea, vbi nihil plantatum, nihil elaboratum vsquam paret? Tota spinis syluescit, & tribulis stulti vita, & vinea est? Non est ibi vitis virtutis, non botrus boni operis, non vinum lætitiæ spiritualis.

¶ Tu mandasti mandata tua custodiri nimis.

ET nimis mandasti, & mandasti, vt nimis custodirentur. Vtrumque enim intelligi potest, & vtrūque verum est. Quod autem tu mandaueris nimis, id est, valde serio iniunxeris, & volueris valde exactè custodiri, ex multis facile colligi potest. Siue cum transgressionem grauitè punisti, vt patet in Angelis, primis cæli habitatoribus: quos, cum non seruassent suum principatum, sed dereliquissent suum domicilium, in iudicium magni diei vinculis æternis sub caligine referuasti. Et in hominibus, quos cum terra aquis diluuij disperdisti, tametsi per contemptibile lignum iustum misericorditer gubernasti. Siue cum ob id, quod in se malum non erat, malum tamen ob transgressionem, exempla tuæ iustitiæ edidisti. Quis enim non contremiscat, cum videat primum hominum parentem ob solum pomi esum ita punitum, vt paradiso eiectus, & terra propter ipsum maledicta, cum vniuersa illic laboribus, doloribus, & morti addi-

ctus.

*Bernard.
ser. 63. in
Cant.*

*Quam serio māda-
rit Deus
custodiri
mādata.*

*Apparet
primò ex
pœna An-
gelorum.
Apoc. 12.
20.*

*Iudæ. 1.
Secundò,
ex dilu-
uio.*

*Gen. 7.
Sap. 10.*

*Tertiò, ex
pœna rei
non male-
nisi ob
transgres-
sionem.*

Gen. 3.

Etus sit? Cum tamen lignum, quod ipse
 plantaueras, bonum fuisse non dubium
 sit, sed contra præceptum legis tuæ præ-
 sumptum exitium fuit, quia pura, & sim-
 plex obedientia commendata est in præ-
 cepto. Quæ virtus mater quædam est om-
 nium, custosque virtutum in creatura
 rationali, quandoquidem sic facta est, ut ei
 bonum sit subditam esse, perniciosum au-
 tē suam, non eius à quo condita est, facere
 voluntatem. Scientia quippe, & contem-
 platio, ait Nazianzenus, bona est tempe-
 stiue percepta, sed contra obedientiam, &
 mandatorum obseruationem inordinate
 præsumitur. Siue cum ea, quæ parua vi-
 dentur, & leuia non leuiter castigasti. Ec-
 ce Saul, quia sacerdotem, te consulens, non
 expectauit, audiuit à Propheta, Stulte egis-
 sti, nec custodisti mandata Domini Do-
 mui, quæ præcepit tibi. Sed nequaquam re-
 gnium tuum ultra consurget. Et, cum po-
 pulus contra præceptum tuum prædam
 diripuisset, audiuit secundò. Pro eo, quod
 abiecisti sermonem Domini, abiecit te
 Dominus ne sis Rex. Siue cum ea, quæ
 apud homines nullam mali speciem habe-
 re videntur, tuo iudicio reprobas, ac po-
 nis. Quis enim tantam cladem timere po-
 tuisset ex numeratione populi, quanta re-
 vera subsequuta est? Siue cum peccata con-
 tra legem tuam admissa, etiam postquam
 remissa sunt, ita seuerè diiudicas. Audierat
 certe idem peccatum sub oculis
 tum non timidus nec vili-
 dem spingere p-
 militer cepit, v-
 tia, aut i-
 sacerdot-
 negligi-
 pio pecc-
 tur, qui-
 tus inu-
 manu-
 septemp-
 cat, nim-
 cuius no-
 be, cum-
 quem ex-
 ras, tam-
 nitum p-
 culpam
 uaricati
 aquas co-
 non ing-
 monter
 Quis no-
 sem, lab-
 certe

*Aug. de
 Ciu. l. 13.
 c. 20.*

*Ora. 2. in
 Pascha.*

*Quartò,
 & culpa-
 rum, quæ
 leues vi-
 dentur.*

1 Reg. 13

1. Reg 15,

*Quintò,
 & remis-
 sarum.*

certè idem Dauid, Dominus transtulit à te
 peccatum tuum, & tamen à proprio filio *2. Reg. 12.*
 sub oculis solis huius dehonestatus tan-
 tum non regno, & vita priuatus Rex for-
 tissimus, & multis insignis victoriis, quasi *2. Reg. 16.*
 timidus, & spoliatus fugere cogitur: vbi
 nec vilissimi hominis puluerem, & lapi-
 dem spargentis in eum contumelias ef-
 fugere potuit, & opprobria. Quod ille hu- *Sextò, &*
 militer agnoscens, Dominus, inquit, præ- *negligen-*
 cepit, vt malediceret. Siue cum negligen- *tia, vel*
 tia, aut ignorantia peccamus. Nam Heli *ignoran-*
 sacerdotis pœnam, quod corripere filios *tia.*
 neglexisset, audiuimus, & horremus. Et *1. Reg. 2.*
 pro peccato, quod ex ignorantia admitti-
 tur, qui tam multiplex ad expiandum ritus
 iniungitur, de vitulo, de impositione
 manuum super caput eius, de sanguine, de
 septemplici aspersione, quam lucidè indi-
 cat, nimis mandata tua custodienda? Sed *Leu. 4.*
 cuius non aures tinniant, & quidem am-
 be, cum audierit Mosem dilectum tuum, *Exod. 33.*
 quem ex nomine, & præ omnibus noue-
 ras, tam durè increpatum, tam acerbè pu-
 nitum pro eo, in quo humanus oculus ne
 culpam quidem intueri valet? Quia præ- *Deut. 32.*
 uaricati estis in medio filiorum Israel ad *34.*
 aquas contradictionis, videbis terram, &
 non ingredieris in eam; & ascendens in
 montem Hebo mortuus est. Quis credat?
 Quis non contremiscat? Perpende Mo-
 sem, labores in populo deducendo, carita-
 tem

Psal. 35.

tem & mansuetudinem in rebelles, familiaritatem cum Deo; & tamen audit. Non intrabis in terram, ascende in montem, & morere. O iudicia tua abyssus multa. Non dicat homo, quare hoc? aut quid hoc? non dicat, non dicat: homo est. Dicat potius, & oret, ut opere compleat, Tu mandasti mandata tua custodiri nimis. Quod si diligenter intueatur, quæ in lege tradenda veteri prodigia, & terribilia adhibueris, quot, & quam horrenda maledicta in eos qui violarent, addideris; multo autem profundius, ac mente deuotissima consideret quomodo ad legem tradendam no- uam non Moysem in montem seu caris sed ipse de caelo descenderis, & quid à te ipso laboratum, quid toleratum, quid impensum, & superimpensum, ut ea sanciretur, & commendaretur hominibus, non poterit non cum stupore clamare, vere nimis mandasti mandata tua custodiri nimis.

Custodienda valde mandata.

Primo, ob maiestatem legislatoris.

Psal. 18.

Sed quare id vel nimis mandet, ut mandet ut fiat nimis, non vna causa est. Primum enim nimis mandat custodiri quia maiestas legislatoris id exigit. Non enim qui Dominus est, & tantæ autoritatis eminentia, ei perquam merito obtemperandum est; cum præsertim & sanctitas præceptorum, & iudiciorum; quæ iustificati sunt in semetipsa, & rectitudo, atque splendor id suadeat. Nec laborandum an vna

hæc sit ex causis, cum Scriptura dicat. Vt *Exod. 20.*
 probaret vos venit Deus, & vt terror eius
 esset in vobis, & non peccaretis. Quor-
 sum enim accensibilis ignis, & mons fu-
 migans? Quorsum lampades, & tonitrua,
 & fulgura, & voces, & sonitus tubæ, & tam
 multa terribilia, propter quæ Moyses ipse,
 teste Apostolo ad Hebræos, dixit: Exterri- *Heb. 12.*
 tus sum, & tremebundus. Quorsum, in-
 quam, nisi vt animos hominum, ad reue-
 rentiam, & obedientiam tantæ Maiestatî
 exhibendam permouerent? Denique ad
 hoc ipsum hortans populum ipse dixisti:
 Vos vidistis, quæ de cælo, locutus sim vo- *Exod. 20.*
 bis. Nimis ergo custodienda sunt, quæ tan-
 tus præcipit legislator.

Deinde, quia mundi sunt oculi tui, ne *Secundò,*
 videant malum: & ad iniquitatem respi- *ob odium*
 cere non poteris. Quomodo itaque præ- *Dei con-*
 sentissimus omnibus, illorum scrutans re- *tra pec-*
 nes, & corda rectis oculis aspicere poteris *cata.*
 iniquos, cum odio sit impius, & impietas *Apoc. 2.*
 eius? Rectè ergo quoniam præcepta tua *Sap. 14.*
 repellentes odisti, mandasti mandata tua
 custodiri nimis. Quis enim in regno suo,
 & in domo sua, si munditiam diligit, im-
 munda, & fœda tolerabit? Ita cum ex
 legis obseruatione munditia in corde fiat,
 mandasti præcepta tua custodiri nimis,
 per quæ mundum cor in filijs Adæ etiam *Psal. 50.*
 creatur, & spiritus rectus adhuc in carne
 mortali innouatur, vt coram te non in-
 dignus

dignus appareat. Quod si etiam tam multa peccata, quæ in oculis tuis fiunt, indefessa longanimitate sustentas, non ex minore iniquitatis odio, aut obscura fedditatis notitia prouenit, sed ex abundantia pietatis, vt cum acceperis tempus, & lumen, ac vires addideris, facias per mandatorum obseruationem tales, quos non modo non auersari, sed benignè etiam aspiciere possis.

Tertiò, ad reformandam in animis diuinam similitudinem.

Tum etiam, quia regiam illam imaginem, quam ipse pulcherrimam condidisti, & reformare satagis, & venustare. At qui mandatorum neglectu, & transgressione fuscatur pessimè, & quasi piceo quadam colore denigratur. Dignum itaque est, vt superna illustratione, cœlestique fulgore per mandatorum obseruationem tibi similis iterum splendeat, atque in se (ô sublimitatem ambiendam!) tuam ineffabilem pulchritudinem representet, vt audiat de se loquentes. Quæ est ista, quæ ascendit dealbata, quæ est ista, quæ in tam vili speculo diuinæ formositatis speciem exprimit? cui dicere possis, Concupiscet Rex decorem tuum.

Cant. 3.

Psal. 44.

Quartò, quia simul cum præceptis ipse dat gratiam.

Mandas præterea nimis, quia si præcepta cumulas, gratiam exhibes: & iustas præcepto, qui præcurris auxilio, vt si tibi seruire nos diligenter imperas, quæ si tuis id sumptibus fiat. Cur ergo non mandes custodiri valde, qui valde subueniunt.

nis? Quasi verò graua mandata sint, quæ gratia leuat: aut onus molestè sentiat, quod iugum super maxillas exaltans ipse subleuas, ipse portas. Augent etiam fiduciam nostram tot dona charismatum, tot munera gratiarum, quæ Ecclesiæ tuæ filijs, & in legè tua die, ac nocte meditantibus exhibuisti. Aperitur enim nobis ex ea parte, qua lucem tuam intendimus, si attentè perspiciamus, gratiæ tuæ sublimitas suavissimè hilaris, & dulcissimè blandiens, extendens ad nos suscipiendos, amplectendosque pijs manibus plenas gregibus bonorum exemplorum, dum pueri, atque puellæ teneros annos prætergredientes, non solum mandata, & iudicia tua seruauerunt, sed etiam cõsilia amplexi sunt: quin etiam usque ad sanguinem, & immanissimos cruciatus immobiles ad extremum vitæ spiritum adhæserunt tibi. Quis non ergo inconcusso animo mandata custodiat, quando ipse in nobis & pugnas, & vincis? & luctam cum carne considerans hortaris, ut pugnemus: adiuuas ut vincamus: certantes inspectans, deficientes subleuas, vincentes coronans?

Huc accedit nobilitas finis. Nam quo perfectiora, & sublimiora sunt opera, eo instrumenta requirunt subtiliora, & illorum usum diligentiorum, atque aptiorem: ut, si egregia imago formanda sit ex ligno, vel lapide, scalpella, & alia ferramenta: si in

L lamina

Osee I.

Psal. I.

Aug. Cõf. l. 8. c. 11

Quintò, ob præstantiam finis.

in Apol.

lamina aenea incidenda, tenuissimus stylus: si exprimenda coloribus, pennicillus idoneus curetur: eadēque ratione in alijs. Denique vt artificis consilio, finique operis, & oculorum acies, & firma intentio, & instrumenta respondeant. Atque finis huius doctrinae, teste Greg. Nazianzeno, ille sublimissimus est, animae pēnas aptare, eamque à mundo abreptam Deo offerre, diuinæque imaginis dignitatem vel integram, atque incolumem conseruare, vel periclitantem fulcire, vel dilapsam pristino splēdori restituere, Christumque per Spiritum sanctum in pectoris domicilium admittere; ei que, vt in summa dicam, qui superno ordini se se adiunxerit, diuinitatis supernamque beatitudinem afferre. Huc magistra lex tendit, huc Prophetae inter Christum, & legem interiecti, huc spirituales legis absolutor, & finis Christus. Quae cum sublimia sint, & excelsa, miramur & artifex ipse Deus tam multa, tam sublimia edidit instrumenta? &, si à nobis, qui cooperatores sumus in hoc opere, multam diligentiam, & singularem attentionem exigit? Ac si nobis apertè dicat, Vide quae operis habeas: vide qualibus adminiculis, & quomodo utaris, vt semper contra mallei sonitum reformidans, vigilia tua opus ad perfectum expolias. Audi enim quam diligentiam in terrenis operibus

seculi ponant opifices. Sic omnis faber, & architectus, qui noctem tanquam diem transigit, qui sculpsit signacula sculptilia, & assiduitas eius variat picturam: cor suum dabit in similitudinem picturæ, & vigilia sua perficiet opus. Sic faber ferrarius sedens iuxta incidem, & considerans opus ferri, vapor ignis vret carnes eius, & in calore fornacis concertatur: vox mallei innouat aurem eius, & contra similitudinem vasis oculus eius. Cor suum dabit in consumptionem operum, & vigilia sua ornabit in perfectionem. Quod si tantum laboris, ac studij in vilissimis hisce operibus sumitur, quid assumendum ad expoliendam in nobis imaginem Dei? Sanè tam subtiliter curam illam descripsisse videtur Sapiens, vt quomodo alibi piger ad formicam mittitur, ita veræ sapientiæ profectores ad infimarum huiusmodi artium sapientes, velut ad Magistros & curæ, & vigiliæ mitteret.

Præterea, quod dulcissimum est meditari, & sanctæ spei seminarium, non ideo præcepta coaceruat, vt nos premat, aut minus faciat spontaneos; sed ex ingenti, quo erga nos tenetur amore, & voluntate sua donâ liberalius conferendi. Quia enim largè effluere diuinorum flumina donorû minimè possunt, vbi puritas deest mentis: puritas autem sine præceptis, quæ dirigant, & à terrenis abstrahant, acquiri

Sextò, vt
capacio-
res effi-
ciamur
eius libe-
ralitatis.

non potest: idcirco mentis puritatem studiosè procurans, præceptorum adhibet ad-iumenta, quibus mansuefacti, & humilio-res redditi, capaciores efficiamur. Aqua enim de collibus defluit, in valles confluit: ita thesaurus donorum, & gratiarum non nisi in humili mente quiescit. Vera autem obedientia non est nisi humilium. Quispe

**Humili-
tas vallis
benedi-
ctionis.
2. Paral.
20.**

pe humilitas verè vallis benedictionis ap- pellatur: in qua post victoriam & benedi- citur Deus in laudibus, & ipse vicissim coronæ benignitatis suæ benedicit. Scri- ptura refert, vbi populus insigni parta vi- ctoria, Domino potius de caelo pugnante, quam ipso terrenis armis præliante, ad hostium spolia conquirenda conflueret, in valle benedictionis substituisse, quia ibi Do- mino benedixerunt, qui victoriam tribue- rat. Ergo si in conflictu carnis, & spiritus victoriam exoptamus, adiutorium nostrum in eius nomine reponentes, ad vallem be- nedictionis concurramus. Nam si habet argentum venarum suarum principia, & auro locus est, in quo conflatur, vt Scri- ptura in Iob loquitur, haud dubium, quum

Iob 28.

in humilitate, qua Deo placemus, & terrenis abstrahimur, argenti venæ sint, & auri. Infinitus enim thesaurus est hominibus observatio mandatorum Dei. Cura enim disciplinæ dilectio est, & dilectio cus- todia legum illius. Quis autem dilectio- nem Dei vacua sibi pertuasionem promittat

Sap. 6.

qui ab eius obedientia, & amore deflectat? *2. Par. 20.*

Sic enim & Iosaphat victor extitit, cum cantores Domini constituit, qui voce consona laudarent Dominum, atque dicerent: Confitemini Domino, quoniam in æternum misericordia eius.

Postremò ob magnitudinem coronæ, *Septimò,* quæ præcepta seruantibus repromittitur, *ob præ-* Non enim, vt olim fideli Abrahæ propter *mijalti-* obedientiæ meritum, & vnici filij destinatum animo sacrificium; & quod in se fuerat, exhibitum, aut posterorum multitudo, aut repromissionis terra promittitur: sed quod oculus non vidit, nec auris audiuit, *1. Cor. 2.* nec in cor hominis ascendit, in fine reddendum, sine fine mansurum. Felicitatis *Psal. 89:* enim illius nequaquam anni sunt, qui pro *Psal. 101-* nihilo habentur; neque dies sunt, qui sicut vmbra declinauerunt; sed dies sunt nulla varietate mutabiles, nullo termino terminandi. Quare, si verè voluntus affirmare, & rectè iudicare, Aeterna requies æterno labore esset emenda. Hic autem labor noster exiguus est, breuis est, & quasi vnus diei, etiam si tota vita laboremus. Non *Galat. 5-* deest quidem labor, carne aduersus spiritum concupiscente, dum renuntiamus carnis operibus; & carnem nostram, quo verè simus Christi, id est, de Christi simus parte, & nos ipse possideat. timoris, & amoris illius casti clauis crucifigimus. Sed quantum est hoc ad illius vitæ perfectam beati-

L. 3. tudinem?

tudinem? in qua & mensura est sine mensura, & terminus sine termino, & satiety sine indigentia, vel fastidio; & pax, quæ nulla turbatione interpoletur; & lux quam nulla nubes obnubilet; & salus, quam nulla infirmitas intercitat; & denique vita, quam nulla mors auferat, sed omnium bonorum perpetua lætitia cumulet. Cesset ergo vel maligna obmurmuratio, vel inficiens admiratio, si talia præparans talia præcipit, vt mandata eius custodiantur nimis.

§ Vtinam dirigantur viæ meæ, ad custodiendas iustificationes tuas.

VOx hebræa, vnde versum est dirigantur, significat simul præparare, disponere, firmare. Hæc autem omnia necessaria sunt in via Domini, vt rectè quis ambulet. *Ephes. 2.* Nam & Apostolus ait. Quæ præparauit Deus (id est bona opera) vt in illis ambulemus: & Psalmista orat. Perfice gressus meos in semitis tuis, vt non moueantur vestigia mea. Et alibi. A Domino, vel Apud Dominum (vt nostra habet editio) gressus hominis dirigentur, & viam eius volet: id est, opera grata habebit: & complacebit sibi, ac delectabitur in illis. Accipiuntur autem gressus pro itinere, & ratione viuendi. Non enim iste, vt multi, qui vias difficiles sectantur, & lassantur in via iniquitatis, finem vult, media nõ vult, sed

Ephes. 2.

Psal. 16.

Psal. 36.

Sap. 5.